

Soud: Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí: 03/18/2014
Spisová značka: 28 Cdo 447/2014
ECLI: ECLI:CZ:NS:2014:28.CDO.447.2014.1
Typ rozhodnutí: USNESENÍ
Heslo: Bezdůvodné obohacení
Dotčené předpisy: § 451 odst. 1 obč. zák.
§ 458 odst. 1 obč. zák.
Kategorie rozhodnutí: C

28 Cdo 447/2014

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Josefa Rakovského a soudců JUDr. Jana Eliáše, Ph.D., a Mgr. Petra Krause v právní věci žalobkyně **Římskokatolické farnosti u kostela Neposkvrněného Početí Panny Marie Praha - Strašnice**, IČ 44846347, se sídlem v Praze 10, Ke Strašnické 1000/10, zastoupené JUDr. PhDr. Oldřichem Choděrou, advokátem se sídlem v Praze 2, Jugoslávská 481/12, proti žalovanému **hlavnímu městu Praha**, IČ 00064581, se sídlem v Praze 1, Mariánské náměstí 2/2, zastoupenému JUDr. Ing. Světlanou Semrádovou Zvolánkovou, advokátkou se sídlem v Praze 2, Karlovo nám. 287/18, o zaplacení 78.438 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 21 C 173/2011, o dovolání žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 5. 2013, č. j. 28 Co 145/2013-72, takto:

I. Dovolání **se odmítá.**

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na nákladech řízení o dovolání částku 5.518,- Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám advokáta JUDr. PhDr. Oldřicha Choděry.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Praze výše označeným byl ve výroku I. o věci samé potvrzen rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 25. 6. 2012, č. j. 21 C 173/2011-39, kterým byla žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobkyni částku 78.438,10 Kč s příslušenstvím a ve výroku o náhradě nákladů změněn jen tak, že jejich výše činí 25.210,40 Kč, jinak jej i v tomto výroku potvrdil. Ve výroku II. rozsudku odvolacího soudu bylo rozhodnuto o náhradě nákladů odvolacího řízení.

Učinil tak v řízení o žalobě, v níž se *žalobkyně* domáhala zaplacení žalované částky s odůvodněním, že je církevní právnickou osobou podléhající zákonu č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech a *je vlastnící pozemku* na parcele č. 3118/96 v k. ú. S. Podle žalobkyně *žalovaný předmětný pozemek užívá jako místní komunikaci* třetí třídy, která probíhá ulicí Nučickou, *přičemž stavba této pozemní komunikace je ve vlastnictví žalovaného, tedy obce.*

Odvolací soud převzal skutková zjištění soudu prvního stupně a ztotožnil se rovněž s jeho právním posouzením. Shodně se soudem prvního stupně vyšel ze zjištění, že vlastnické právo k parcele č. 3118/96, o výměře 499 m², ostatní plocha, způsob využití ostatní komunikace, má Římskokatolická farnost u kostela Neposkvrněného Početí Panny Marie Praha – Strašnice. Ohledně dalších skutkových zjištění vycházel ze závěrů přijatých v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 23 C 285/2009. V dané věci žalobkyně požadovala vydání

bezdůvodného obohacení za období od 16. 8. 2009 do 21. 6. 2011, jehož výše byla stanovena cenovým věstníkem číslo 13/2009 Ministerstva financí, platného pro rok 2008 a 2009, podle něhož nájemné z pozemků nesloužících pro účely podnikání nájemce v obci Praha činí 85 Kč za m² ročně.

Podle odvolacího soudu soud prvního stupně nepochybil, pokud ohledně skutkových zjištění i právního posouzení věci vycházel ze závěrů přijatých v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 23 C 285/2009. V tomto řízení se řešila otázka skutkové a právně totožná s daným řízením. *Otázkou věcné aktivní legitimace žalobkyně se zabýval již odvolací soud*, který rozhodoval o odvolání žalovaného proti rozhodnutí soudu prvního stupně pod sp. zn. 36 Co 104/2011. Subjekt označený jako „Římskokatolická farnost u kostela Neposkvrněného Početí Panny Marie“ je uveden v katastru nemovitostí jako vlastník sporného pozemku a tento subjekt je ve věci na straně žalobkyně. Podle odvolacího soudu *obsahu provedených důkazů odporuje i námitka údajné nezastavěnosti celého pozemku parcely č. 3118/96, místní komunikací, jakož i námitka odlišně označeného subjektu vlastníka v pozemkové knize. Odvolací soud za rozhodné považoval skutečnosti uvedené v katastru nemovitostí. Pokud žalovaný zpochybňoval výši požadované částky, která vychází z výpočtu 85 Kč za m² za rok, pak tuto námitku uplatnil žalovaný až v odvolacím řízení jako novou skutečnost. Zaujal názor, že nelze s odkazem na ustanovení § 205a odst. 1 o. s. ř. proto k této nové skutečnosti přihlížet. Uvedl, že **sporná nemovitost leží v katastrálním území S., což nelze považovat za okrajovou část hlavního města a požadovaná částka tedy odpovídá obecné ceně nájmu.** Závěr soudu prvního stupně není tedy ani v rozporu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2030/09, na který poukazuje žalovaný v odvolání. Odvolací soud proto rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé jako správný potvrdil.*

Proti rozsudku odvolacího soudu v celém jeho rozsahu podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost dovozoval z ustanovení § 237 o. s. ř., neboť má být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak - konkrétně se jedná o právní posouzení aktivní legitimace, pasivní legitimace a zastavěnosti a o odkaz soudů na obdobný soudní spor vedený pod sp. zn. 23 C 285/2011 a dále proto, že se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu - v otázce výše bezdůvodného obohacení. Co do důvodů měl za to, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci podle ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. V dovolání považoval za nepřipadný odkaz na soudní spor vedený pod sp. zn. 23 C 285/2011, neboť obě řízení nejsou zcela totožná. Vytýkal odvolacímu soudu, že se nevypořádal s námitkou nedostatku aktivní legitimace žalobkyně s tím, že skutečnost, že žalobkyně je vedena v katastru nemovitostí jako vlastnice sporného pozemku, není dostačující. Podle dovolatele žalobkyně neprokázala ani to, že předmětný pozemek je v celém rozsahu zastavěn komunikací v Nučické ulici a že je dána pasivní legitimace žalovaného k celému zastavěnému pozemku. Namítal, že v katastru nemovitostí není uveden rozsah zastavěnosti komunikace. V dovolání poukazyval na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2030/09 s tím, že výměry Ministerstva financí, vydané v rozhodné době, stanovily roční nájemné za nájem pozemků vždy jako ceny maximální, což ovšem znamená, že je možno určit v konkrétním případě i nižší nájemné. Vytýkal soudům obou stupňů, že pochybily, pokud na stanovení výše bezdůvodného obohacení použily pouze výměry Ministerstva financí. V této souvislosti odkazoval na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 1425/2012 s tím, že odvolací soud rozhodl v rozporu s hmotným právem i judikaturou Nejvyššího soudu, t. j. s ustanovením § 458 odst. 1 o. z. Tvrdil, že pokud bylo nájemné v posuzovaném období regulovanou cenou, nemůže výše bezdůvodného obohacení přesáhnout částku omezenou cenovými předpisy. Dovolatel namítal, že ve výměrech Ministerstva financí není závazná pevná cena, nýbrž cena maximální. Podle dovolatele soudy nižších stupňů jsou povinny aplikovat judikaturu Nejvyššího i Ústavního soudu. Dále podotkl, že Strašnice nejsou centrální částí města, pro které je maximální cena stanovena ve výměrech Ministerstva financí určena. V dovolání dále konstatoval, že na předmětném pozemku se nachází místní komunikace III. třídy, která je

vyžívána širokou veřejností bez omezení a bez jakéhokoliv poplatku. Podle dovolatele předmětnou místní komunikaci nelze zrušit ve smyslu § 18 zákona č. 13/1997 Sb. a s ohledem na ustanovení § 20 zákona č. 13/1997 Sb. není možné užívání místní komunikace III. třídy zpoplatnit, když toto se vztahuje pouze na dálnice a rychlostní silnice označené příslušnou dopravní značkou. Dovolatel konstatoval, že v obdobných případech požádal o zřízení věcného břemene. Navrhl proto zrušení rozhodnutí odvolacího soudu, případně soudu prvního stupně a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalobkyně navrhla odmítnutí dovolání jako nepřipustné.

Nejvyšší soud věc projednal podle občanského soudního řádu ve znění dotčeném novelou provedenou zákonem č. 404/2012 Sb., účinnou od 1. 1. 2013, a zjistil, že žalovaný podal dovolání v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 o. s. ř.). Přípustnost dovolání byla dovozována z ustanovení § 237 o. s. ř. a dovolací důvod byl uplatněn podle § 241a odst. 1 o. s. ř.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolání není přípustné.

Dovolatelem označené právní otázky, na nichž závisí napadené rozhodnutí, vyřešil odvolací soud v souladu s ustálenou rozhodovací praxí odvolacího soudu, od níž není důvod odchýlit se ani ve věci nyní posuzované (k hlediskům přípustnosti dovolání srov. § 237 o. s. ř.).

Vzhledem k předmětu řízení, jak je v této věci vymezen shodným okruhem účastníků a povahou uplatněného nároku, odkazuje dovolací soud na své závěry vyslovené ve svém usnesení ze dne 14. 1. 2014, sp. zn. 28 Cdo 1813/2013, v němž šlo o posouzení shodných otázek, pouze za jiné časové období. Ani při posuzování dovolání podaného v této věci nemá důvod zaujmout odlišné právní závěry.

Dovolací soud předně poukazuje na své rozhodnutí ze dne 4. 2. 2014, sp. zn. 28 Cdo 2606/2013, v němž bylo vysloveno, že „podle konstantní judikatury Nejvyššího soudu (srov. např. rozsudek ze dne 15. 6. 1999, sp. zn. 25 Cdo 2578/98, uveřejněný pod č. 53/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek; rozsudek ze dne 17. 7. 2008, sp. zn. 30 Cdo 5484/2007; rozsudek ze dne 2. 9. 2009, sp. zn. 28 Cdo 2777/2009; nebo rozsudek ze dne 14. 4. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2063/2009) se výše bezdůvodného obohacení získaného užíváním cizí nemovitosti určuje „peněžitou částkou, která odpovídá částkám vynakládaným obvykle v daném místě a čase na užívání obdobných nemovitostí zpravidla právě formou nájmu, a kterou by nájemce za obvyklých okolností byl povinen plnit podle nájemní smlouvy. Bylo-li nájemné v posuzovaném období regulovanou cenou, nemůže výše bezdůvodného obohacení přesáhnout částku omezenou cenovými předpisy.“ Citovaná judikatura je ústavně konformní interpretací ustanovení § 458 odst. 1 obč. zák., jež stanoví, že „musí být vydáno vše, co bylo nabyto bezdůvodným obohacením. Není-li to dobře možné, zejména proto, že obohacení záleželo ve výkonech, musí být poskytnuta peněžitá náhrada.“

Obdobnou problematikou se zabýval Nejvyšší soud ČR též ve svém rozhodnutí ze dne 5. 6. 2013, sp. zn. 28 Cdo 1265/2011, který se vyslovil rovněž k otázce výše náhrady za užívání pozemků, představující bezdůvodné obohacení na straně žalované.

K námitkám dovolatele vztahujícím se k jeho polemice o vázanosti soudu výměry Ministerstva financí připomíná dovolací soud, že stanovení výše náhrady zůstalo ve sféře úvahy odvolací instance a že jde o jedinečné okolnosti případu, jež při posouzení přípustnosti dovolání **podle § 237 odst. 1 písm. c), odst. 3 o. s. ř. zabraňují meritornímu dovolacímu přezkumu (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1603/99, 1731/99, 604/2000, publikovaná v Souboru rozhodnutí NS jako C 103, 111, 203).**

Pokud dovolatel v dovolání dále podrobuje kritice **skutková zjištění**, z nichž vycházely nalézací soudy při svém rozhodování, poznamenává dovolací soud v této souvislosti, že již ve svém rozhodnutí ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013 zaujal závěr, podle něhož **uplatněním způsobilého dovolacího důvodu ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. není zpochybnění právního posouzení věci, vychází-li z jiného skutkového stavu, než z jakého vyšel při posouzení věci odvolací soud, a že samotné hodnocení důkazů odvolacím soudem (opírající se o zásadu volného hodnocení důkazů zakotvenou v ustanovení § 132 o. s. ř.) nelze (ani v režimu dovolacího řízení podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. ledna 2013) úspěšně napadnout žádným dovolacím důvodem.**

Samotná otázka správnosti stanovení obvyklé výše nájmu – při jehož určení se soudy nižších stupňů opírají o znalecký posudek – otázkou skutkovou a nikoliv právní, otázka charakteru předmětných pozemků a způsobu jejich užívání patří rovněž mezi otázky skutkové a nikoliv právní.

Nejvyšší soud ČR dále ve svém rozhodnutí ze dne 14. 2. 2014, sp. zn. 28 Cdo 1823/2013 zaujal názor, že zpochybňuje-li žalovaný závěry odvolacího soudu o míře zastavěnosti sporného pozemku či o tom, kdo je jeho vlastníkem, jde o polemiku nikoliv s právním posouzením věci, nýbrž se skutkovými zjištěními odvolacího soudu.

Závěr odvolacího soudu není ani v rozporu s rozhodnutím Ústavního soudu sp. zn. ze dne 26. 4. 2012, sp. zn. III. ÚS 2030/09.

Na základě shora uvedeného dovolací námitky dovolatele uplatněné v dovolání je třeba považovat v dané věci za nepřipadné. Odkaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu, na která dovolatel poukazoval v dovolání, na danou věc nedopadají.

Dovolatel, který (jak uvedeno shora) „dovolání směřuje proti všem výrokům napadeného rozhodnutí“, nicméně **ve vztahu k akcesorickým výrokům neuplatňuje žádnou dovolací argumentaci, takže ohledně nich neotevřít žádnou otázku procesního nebo hmotného práva. Dovolání proti těmto výrokům proto není přípustné (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1172/2013).**

Na základě shora uvedeného dovolací námitky dovolatele uplatněné v dovolání je třeba považovat v dané věci za nepřipadné.

Dovolací soud za této situace shledává, že odvolací soud rozhodl věcně správně, v souladu s ustálenou judikaturou dovolací instance. Ve věci není naplněno ani jedno z hledisek, pro které by měla být dovolacím soudem dovozena přípustnost podaného dovolání podle § 237 o. s. ř. a proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věty první, o. s. ř.), nepřípustné dovolání odmítl (§ 243c odst. 1 o. s. ř.).

Žalovaný, jehož dovolání bylo odmítnuto, je pak povinen nahradit žalobkyni účelně vynaložené náklady dovolacího řízení (srov. § 243c odst. 3 věty první, § § 224 odst. 1, § 151 odst. 1 a § 146 odst. 3 o. s. ř.), jež sestávají se z odměny advokáta ve výši 4.260,- Kč (§ 6 odst. 1, § 7 bod 5

vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů), paušální náhrady hotových výdajů advokáta 300,- Kč (§ 13 odst. 3 cit. vyhlášky) a částky 958,- Kč odpovídající 21% dani z přidané hodnoty z odměny a z náhrad (§ 137 odst. 3 písm. a/ o. s. ř.), tj. celkem 5.518,- Kč.

Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 18. března 2014

JUDr. Josef R a k o v s k ý předseda senátu